

MOEDIGE DIALOOG

Dit is een eenmalige uitgave van Sociaal Werk Nederland en de Rabobank.

Ron Steenkuijl: 'Bedrijven moeten helpen bij het tegengaan van armoede.'

Jeanet Groenbroeks droom kwam uit door het Groningse netwerk.

Vrijwilliger Caroline van der Burg: 'Ik wil mensen vertrouwen in zichzelf geven.'

Leerlingen van het Rijswijkse College leren in workshops hoe ze het beste met geld om kunnen gaan.

VAN STRESS EN SCHAAMTE NAAR FINANCIËEL FIT

Stress. Schaamte. Sociaal isolement. Mensen met armoede en schulden krijgen er bijna onherroepelijk mee te maken. Maar als het aan Sociaal Werk Nederland en de Rabobank ligt, gaat dat veranderen.

Drie jaar geleden riepen ze gezamenlijk het programma 'Moedige Dialoog' in het leven: lokale samenwerkingsverbanden die zich inzetten voor de financiële en sociale redzaamheid van mensen met geldzorgen. Met als belangrijkste partijen banken, bedrijven, sociaal werk en vrijwilligers. Inmiddels zijn er ruim 25 samenwerkingsverbanden in heel Nederland. Focus: het voorkomen, vroeg signaleren en oplossen van financiële problemen.

Begin al bij jongeren

Bijvoorbeeld in Rijswijk. Daar ontwikkelde kwartier-

maker Rochelle Heerema een workshopprogramma voor middelbare scholieren. 'Jongeren komen niet uit zichzelf naar je toe, is mijn ervaring. Dus heb ik het omgedraaid. Ik ga op hen af.' En met succes. Dominique Rosdorff, teamleider onderbouw havo-vwo op het Rijswijks Lyceum: 'Na de workshops zijn de scholieren veel opener. Ze schamen zich minder en hebben meer begrip voor elkaar. Mooi toch?'

Lees verder op pagina 2

ERVARINGSDESKUNDIGE AAN HET WOORD

ARNOLD JANSSEN

'Ik ben nog steeds trots dat ik die stap heb gezet'

Na vijftien jaar van diepe schulden staat Arnold Janssen weer trots op eigen benen. Met zijn kennis en ervaring is hij nu van onschatbare waarde voor Moedige Dialoog in zijn Nijmegen. Het project werkt daar onder de naam Financieel Fit Rijk van Nijmegen.

'De afgelopen vijf jaar loste ik mijn schulden af. Met hulp van mijn bewindvoerder én mindfulness. Dat laatste helpt om me minder druk te maken en de permanente stress over schulden te dempen. Dankzij mindfulness was ik in staat om me bij een bewindvoerder te melden. Ik ben er nóg trots op dat ik die stap heb gezet.'

Op eigen benen

'Het geeft een kick om weer op eigen benen te staan. Ik wens dat anderen ook toe. Daarom zit ik in verschillende werkgroepen van Financieel Fit. Daarin heb ik verteld over de schaamte die ook ik heb gevoeld als cliënt van de Voedselbank. En hoe ik daar overheen kwam. Als vervolg daarop heb ik meegewerkt aan een filmpje op de site van de Voedselbank. Zo hoop ik meer mensen van hun schaamte af te helpen.'

Meer mensen helpen

'Sinds kort praat ik ook mee over nazorg na een bewindvoeringstraject. Ik heb eerder in een traject gezeten om mijn schulden op te lossen, en toen was de nazorg ronduit slecht. Nu begint de nazorg van mijn eigen bewindvoering. Waarschijnlijk ga ik over mijn nazorg vloggen op de site van Financieel Fit. Zo hoop ik nog meer mensen te werven voor Moedige Dialoog. Daarmee kunnen we hopelijk nog meer mensen in armoede écht verder helpen.' ●

JONGEREN OP SCHOOL AL BEWUST MAKEN VAN GELD

Vervolg van pagina 1

Dominique Rosdorff

'Eén zo'n dag heeft veel meer impact dan af en toe een losse workshop.'

'Veel van onze leerlingen komen uit de armere wijken in Den Haag, zoals de Schilderswijk. Leerlingen weten van elkaar dat ze het thuis niet breed hebben. Ze maken zich dan ook best druk over hun vervolgstudie. Kunnen hun ouders dat wel betalen? En is zo'n studielening wel of niet gratis?'

'We hopen zo ook het gesprek tussen ouders en jongeren op gang te brengen.'

Workshops voor jongeren

'In oktober 2018 hebben daarom onze derde klassen havo en vwo de Carrousel Jongeren en Geld gevolgd. We hebben bewust gekozen voor deze serie workshops, omdat zo'n dag goed past bij hun levensfase. Ze staan voor hun profielkeuze en beginnen al na te denken over een studie. We hebben hun ouders geïnformeerd over de Carrousel en hopen zo ook het gesprek tussen ouders en jongeren op gang te brengen.'

Jongeren enthousiast

'De kracht van de Carrousel is dat op één dag meerdere onderwerpen langskomen. Zo blijft de boodschap beter hangen. Leerlingen gaven achteraf aan dat ze nu weten waar ze terecht kunnen voor hulp. En ze hebben geleerd hoe belangrijk het is die hulp op tijd te zoeken. Dat betekent dat leerlingen ook bewuster financieel zelfredzaam worden. En wat ik ook zag: na de workshops waren ze veel opener over hun eigen thuissituatie. Ze schaamden zich minder en hadden meer begrip voor elkaar. Voor 2019 hebben we alweer een datum voor een nieuwe Carrousel gekrikt.'

Rochelle (rechts) organiseert workshops om scholieren met geld om te leren gaan. De leerlingen van Dominique's middelbare school volgden de eerste lessen die werden gegeven door bedrijven uit de buurt.

Rochelle Heerema

'We willen jongeren vooral aan het denken zetten.'

'Hoe ga ik duizend jongeren bereiken? Je kunt nog zoveel online zetten, jongeren komen niet snel naar je toe, is mijn ervaring. Dus heb ik het omgedraaid. Ik ben met mijn programma naar hén toegekomen, op school. En om de scholen mee te laten doen, organiseer ik alles voor ze. Het programma duurt één schooldag en bevat allerlei workshops over geld, inkomsten en uitgaven. En een interactieve theatervoorstelling over geld en schulden. Vandaar de naam Carrousel.'

Bedrijven naar jongeren

'Uit gesprekken met jongeren heb ik geleerd wat zij nodig hebben om goed met geld te leren omgaan. Zo moeten ze zich ervan bewust worden dat als ze geld lenen van vrienden, ze dit ook terug moeten betalen. En dat uitgaan geld kost. Het is ook nodig dat ze weten waar ze om hulp kunnen vragen, en dat ze dat op tijd doen. Ik heb diverse bedrijven en instanties bereid gevonden om een workshop te verzorgen. Waaronder Rabobank Den Haag, het Jongeren Informatiepunt, de Zorgverzekeringslijn, Welzijn Rijswijk en KPN.'

'Diverse instanties en bedrijven waren bereid om een workshop te geven.'

Scholen geïnteresseerd

'In 2018 hebben we de Carrousel op drie scholen in Rijswijk verzorgd, en daarmee zo'n 1.500 jongeren bereikt. Toen moest ik scholen nog echt overtuigen, nu komen ze zélf op me af. Ik ben in gesprek met diverse gemeenten in de regio om een Carrousel te organiseren, zowel voor basisscholen (groep 8) als middelbare scholen. Ik heb het programma voor 2019 ook nog iets aangepast. Nieuw is bijvoorbeeld een workshop over het verschil tussen A- en B-merken, om jongeren prijsbewuster te maken. Het programma moet behalve leerzaam vooral ook leuk zijn. Dan is het effect het grootst.'

Moed

men heeft het vaak over moed maar verwacht dat even vaak met moet

maar moed werkt pas goed wanneer je niet moet

en dus ont moet

- Lucas de Man

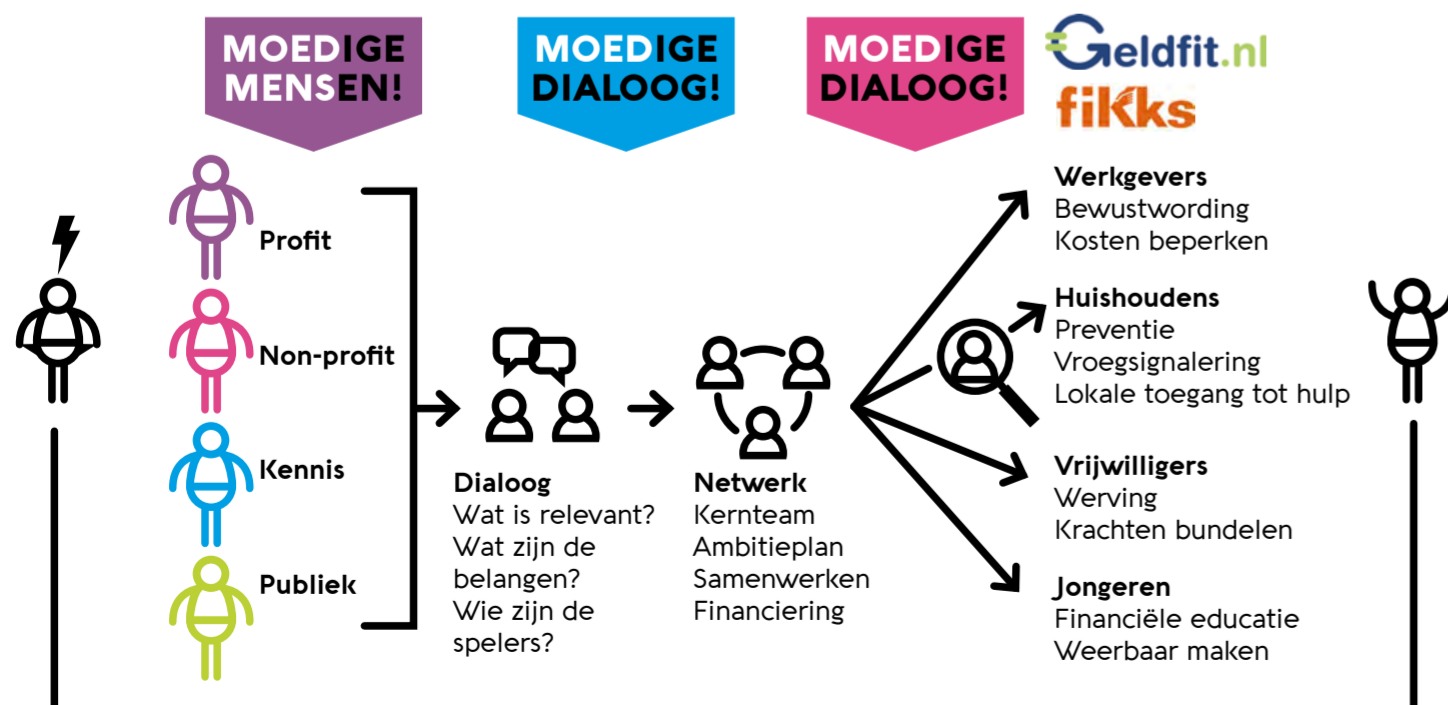
Voor mij verwoordt dit gedicht precies wat de uitdaging is voor alle partijen die meedoen aan Moedige Dialoog. Onze aanpak vraagt om moed. Moed om met elkaar in gesprek te gaan, moed om elkaar te leren kennen, moed om onalledaagse oplossingen te zoeken. En moed om door te gaan als het uitvoeren van die innovatieve plannen moeizamer blijkt dan gedacht. Juist dan kan moed helaas overgaan in moeten. Dan dooft het heilige vuur van het eerste uur en wordt de dialoog meer een verplicht nummer. En dan gaat het ineens niet meer over onze gezamenlijke droom om mensen uit de armoede te helpen, maar vooral over complexe systemen die dat juist belemmeren.

Dus nogmaals: heb de moed om te ontmoeten, elkaars krachten zien, die te bundelen en zo de regels te overstijgen. Want dat staat voor mij na drie jaar Moedige Dialoog nog steeds als een paal boven water: alleen samen kunnen we programma's inzetten die ook echt werken. En die mensen weer uitzicht bieden op een bestaan waarin ze niet meer geleefd worden door stress en schulden maar echt hun eigen keuzes kunnen maken.

JACQUELINE BEEKMAN

KERNTEAMLID MOEDIGE DIALOOG VANUIT SOCIAAL WERK NEDERLAND

Hoe werkt Moedige Dialoog?

Moedige Dialoog bestaat uit lokale publiek-private samenwerkingsverbanden van maatschappelijke organisaties, bedrijven, het onderwijs en overheden. Zij zoeken samen naar oplossingen voor armoede en schulden.

Elk lokaal netwerk stelt een ambitieplan op met een vergezicht, gericht op groepen als werkende armen, jongeren en werkgevers. Onder leiding van een kwartiermaker gaan publiek-private werkgroepen in gesprek over programma's, die ze vervolgens ook opzetten. Belangrijke deelnemers aan deze programma's zijn ervaringsdeskundigen die zelf in schulden en armoede leven of hebben geleefd. Vanuit het bedrijfsleven zetten zich daarnaast vele vrijwilligers in. Het doel? Samen baanbrekend, daadkrachtig en effectief toewerken naar een situatie waarin mensen financieel zelfredzaam zijn en alerter reageren bij beginnende problemen.

Raad van Advies over Moedige Dialoog

'Mooi aan de moedige dialogen is dat ze zo ontzettend persoonlijk zijn', vindt Arjan de Jong. Als betrokken burger zit hij in de Raad van Advies van Moedige Dialoog. 'Er is een duidelijke zakelijke insteek van doelen halen en armoede verminderen. Tegelijkertijd blijft de menselijke kant belangrijk.'

Mede-adviesraadslid en directeur van Sociaal Werk Nederland Lex Staal voegt daaraan toe: 'Dat zo'n publiek-private samenwerking überhaupt werkt, is al heel bijzonder. Het bedrijfsleven denkt immers heel anders over oplossingen dan bijvoorbeeld sociaal werk. De sleutel tot succes is denk ik ook dat we door samen te werken in Moedige Dialoog echt op elkaar aangewezen zijn. Daarom willen we elkaar begrijpen. Dat is moeilijk maar het lukt, als we daar elke dag heel hard voor blijven werken.'

tip

Stuit je via je netwerk op mensen met schulden bij de Belastingdienst? Volg het nieuws over toeslagen en de beslagrijke voet op sociaal-werknederland.nl. Meld schrijnende gevallen bij de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOS) of de Nationale Ombudsman.

WERKEN AAN EEN GEZAMENLIJKE DROOM

Sociaal Werk Nederland en de Rabobank zijn de grondleggers van Moedige Dialoog. We vroegen Jacqueline Beekman (Sociaal Werk Nederland) en Daniëlle van den Akker (Rabobank), leden van het kernteam, naar de waarde van die samenwerking.

Daniëlle van den Akker (Rabobank) en Jacqueline Beekman (Sociaal Werk Nederland) zitten samen in het kernteam van Moedige Dialoog.

Hoe hebben jullie elkaar gevonden in Moedige Dialoog?

Jacqueline: 'We hebben een gezamenlijke droom: zoveel mogelijk mensen financieel fit maken. Die droom maken we werkelijkheid door vanuit Moedige Dialoog in het hele land publiek-private netwerken op te zetten. Daarin werken maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheden lokaal aan nieuwe, baanbrekende oplossingen voor armoede en schulden. Het is keihard werken om die partijen bij elkaar te brengen. Voor ze echt hun krachten kunnen bundelen,

moeten ze vaak vooroordelen ontmaskeren, elkaars taal leren spreken en elkaars kunde op waarde schatten.'

Daniëlle: 'Als coöperatieve bank staan we voor een financieel gezond leven voor iedereen. Dat betekent ook dat we ontstaan voor mensen die kampen met geldproblemen of zelfs langdurig in armoede leven. Toen Sociaal Werk Nederland ons benaderde voor wat toen nog Moedige Mensen heette, waren we meteen enthousiast. Ook wij zien dat er een nieuw type samenwerkingsverband

nodig is om mensen structureel uit de financiële stress te halen. Je kunt binnen een paar maanden in de schulden raken, maar het kost vaak jaren om er weer uit te komen. Dat moet echt anders.'

Hoe versterken de Rabobank en Sociaal Werk Nederland elkaar binnen Moedige Dialoog?

Daniëlle: 'Dankzij ons grote netwerk van Rabobanken kunnen we lokaal bruggen slaan tussen maatschappelijke organisaties, overheden en ondernemers. Omgekeerd is het voor ons heel waardevol

dat Sociaal Werk Nederland jarenlange ervaring heeft in het werken met de mensen om wie het gaat.'

Jacqueline: 'Wij hebben profijt van de Rabo-netwerken en we geloven daarnaast sterk in jullie denkkraft. Als commerciële organisatie bedenken jullie heel andere oplossingen dan wij. Bovendien zijn jullie gewend om snel in actie te komen. Samen kunnen we veel meer bereiken, daarin maken we flinke stappen.'

Wat zien jullie als de grootste uitdagingen voor Moedige Dialoog?

Jacqueline: 'Er ontstaan steeds meer Moedige Dialoognetwerken, maar we moeten oppassen dat we niet vastlopen in bestaande regels en protocollen voor de aanpak van schulden en armoede. Het unieke van Moedige Dialoog is juist dat we alle partijen binnen de netwerken uitdagen om uit hun comfortzone te komen. Van bedrijven, onderwijs en overheden tot sociaal werk: iedereen moet komen met nieuwe, blijvende oplossingen.'

'Bedrijven, onderwijs, overheden en sociaal werk komen tot nieuwe, blijvende oplossingen.'

Daniëlle: 'Daarnaast staan we nu samen voor de grote uitdaging om de ontstane netwerken duurzaam overleefd te houden. Het landelijke kernteam en de stuurgroep gaan de lokale netwerken daarom nadrukkelijker ondersteunen bij de uitvoering. Want ondertussen is ons wel duidelijk geworden dat er meer tijd nodig is om onze gezamenlijke droom te verwezenlijken. Als bank zijn we gewend om snel resultaten te boeken, maar Moedige Dialoog vraagt om een organisch proces. Dat is een langetermijninvestering waar we straks met z'n allen de vruchten van plukken.'

Directeur van ROC Rivior Cees Brouwer in gesprek met studenten over schulden.

'Met voorbeelden uit hun eigen leefwereld blijven lessen over geld beter hangen bij studenten.'

FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID BEGINT BIJ EEN LEVEN LANG LEREN

Steeds meer jongeren starten hun volwassen bestaan met schulden. Hierdoor lopen ze een groter risico om af te glijden in armoede. In Rivierenland slaan gemeenten, sociale instellingen en het ROC de handen ineen om de financiële zelfredzaamheid van jongeren te verbeteren. En dat gaat beduidend verder dan een paar lessen op school.

'Gas, water, licht en verzekeringen, de gemiddelde zestienjarige heeft er geen enkele ervaring mee. Toch krijgen ze daar mee te maken als ze straks op eigen benen staan', aldus Cees Brouwer. Hij is bestuursvoorzitter van het ROC Rivior in Tiel. 'Daarom leren onze studenten - van 16 tot 23 - hier meer over tijdens de lessen Burgerschap. Ze

brengen zelf een casus in. Bijvoorbeeld een student die een scooter wil kopen. Samen denken we na over de kosten: hoe zit het met de benzine, de verzekering en het onderhoud? Zo kwamen we bewustzijn. En het leidt in elk geval tot een bewuste aankoop van die scooter. Of juist het daarvan afzien natuurlijk. Omdat het voorbeeld uit hun eigen

wereld komt, blijft het bij de studenten veel beter hangen.'

Vroege signalering

Lessen zijn nog maar het begin. Het ROC zet samen met sociaalwerkorganisaties en acht omliggende gemeenten in op vroege signalering van financiële problemen. Brouwer: 'Op school hebben studenten vaste begeleiders. Daardoor herkennen we problemen in de thuissituatie relatief snel. Zo nodig breiden we de hulp uit. Een team met de begeleider vanuit school, een sociaal werker en een gemeentelijke contactambtenaar, werkt dan nauw samen. De student heeft de bekende begeleider als aanspreekpunt. Daardoor is er vertrouwen. Tegelijkertijd staan gemeente en sociaal werk ons bij met hun expertise. Zo werken we samen om te zorgen dat een student uit de schulden komt of blijft - én een diploma haalt. Want dat laatste is een basisvoorwaarde voor een kansrijke toekomst.'

Leven lang leren

Na afronding van school wordt de oud-student nog vijf jaar gevolgd. Brouwer: 'Zo geven we hen echt een goede start. We zien vaak dat lager opgeleiden moeilijker meekomen in de maatschappij. Hierdoor groeit ook het risico op armoede of schulden, want het is dan lastiger om een baan te vinden en te houden. Dit vangen we op met doorlopende begeleiding. Na hun studie kunnen jongeren - net als volwassenen - aparte up-to-date modules bij ons volgen. Zo frissen ze hun kennis op, blijven ze zelfredzaam en kunnen wij meteen een vinger aan de pols houden. Het onderwijs is de startmotor, maar die motor moet wel een leven lang draaien.'

Hoe kan een aanpak als die van het ROC verbreden of verbeteren? Daar denken het onderwijs, het lokale bedrijfsleven, acht gemeenten, maatschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties in de regio over na. Zij zijn verenigd onder de naam Financieel Fit Rivierenland (FFR), een van de regionale netwerken binnen Moedige Dialoog.

Kwartiermaker Reggy Schutte: 'In kennissessies en dialoogtafels komen we tot nieuwe inzichten, samenwerkingen en programma's. In mei kwamen we met alle partijen van FFR bijeen om te praten over financiële educatie. Die komt nu nog te veel terecht op het bordje van het onderwijs, zoals het ROC. We willen het bedrijfsleven er graag als een extra vangnet bij betrekken. Denk bijvoorbeeld aan stageplekken waar ook financiële educatie aan bod komt. Hoe we dit precies gaan invullen, zoeken we nu uit. De dialoog is in ieder geval gestart en er is alle ruimte voor nieuwe samenwerkingen.'

Bedrijven en banken fikksen het samen

RON STEENKUIJL

Eén op de vijf Nederlanders heeft betalingsproblemen. Velen van hen lukt het niet uit de schulden te komen of hulp te vinden. De financiële app fikKs helpt hen daarbij. Initiatiefnemer is Ron Steenkuijl, directeur Corporate Affairs van ADG dienstengroep en een van de grootste werkgevers van Nederland.

Verandering begint bij het bedrijfsleven, daar is Ron heilig van overtuigd. En hij kan het weten als topman van een organisatie met maar liefst elf

bedrijven. Zijn 55.000 werknemers zijn actief in onder meer de schoonmaak, facilitymanagement en verpleging.

Rol voor bedrijven

'Bedrijven hebben een essentiële rol bij het ontplooiën van maatschappelijke initiatieven. Wij hebben de middelen om burgers - immers ook onze werknemers - met elkaar te verbinden en in beweging te krijgen.' Toen Ron ontdekte hoe groot de schuldenproblematiek in Nederland was, voelde hij de noodzaak om écht iets te doen. 'Want het gaat dus ook over onze werknemers. Ik kwam erachter dat jaarlijks vijfduizend van

hen met loonbeslagen te maken krijgen. Vijfduizend! Ik schrok me rot.'

Samen gefikKst

En dus introduceerde ADG dienstengroep fikKs: de digitale schuldhulpvrijwilliger. Als iemand via die app informatie deelt over zijn financiën, dan helpt een levensechte buddy hem om per chat betalingsproblemen en geldzorgen op te lossen. En daar blijft het niet bij. De organisatie startte onlangs een pilot, samen met Geldfit.nl, Moedige Dialoog en ABN Amro, ING, de Volksbank en de Rabobank. 'Ons gezamenlijke doel: dat mensen hun weg kunnen vinden naar

fikKs of andere hulp voor hun schulden', zegt Ron.

Op de juiste weg

Klanten van wie de banken vermoeden dat ze hulp kunnen gebruiken om van hun schulden af te komen, krijgen een berichtje. Met daarin een verwijzing naar Geldfit.nl. Daar vullen ze een paar eenvoudige vragen in en krijgen op basis van de uitkomst een advies: om een zelfhulpool op internet te gebruiken, om fikKs te downloaden, of om contact op te nemen met een lokale hulporganisatie of de schuldhulpverlening. Het samenwerkingsnetwerk Moedige

Dialoog zorgt dat Geldfit.nl en fikKs ook lokaal bekend worden onder hulpverleners, hulpzoekenden en bedrijven. Steenkuijl: 'Het is een eerste pilot, maar wel een goed voorbeeld dat bedrijven, burgers en overheid beter kunnen samenwerken. Niet lullen maar poetsen, samen krijgen we het voor elkaar!'

Ook buddy worden bij fikKs? Geef je op via wijgaanhetfikksen.nl. Meer dan 1.200 anderen gingen je al voor.

REGGY SCHUTTE

GRONINGERS MAKEN ELKAARS DROMEN WAAR

De droom van een ander tot werkelijkheid maken. Het kan dé manier zijn om weer in contact te komen met mensen en te bouwen aan een netwerk. Dat helpt om uit de armoede te komen, zo weten ze bij Moedige Dialoog Groningen. Vandaar het project met dromenkaarten: tientallen klanten van de Voedselbank hielpen elkaars wensen vervullen.

Een binnenhuisarchitect, een journalist, mensen uit de schuldhulpverlening, medewerkers van de Gasunie, een wethouder en ervaringsdeskundigen. Het is maar een kleine greep uit de groep deelnemers aan Moedige Dialoog Groningen. 'Dat is de kracht van Moedige Dialoog: de diversiteit aan mensen', stelt Maud Diemer. Zij leidt de Groningse dialoog als kwartiermaker.

Dromen opschrijven

'Die unieke combinatie van mensen leverde het idee van de dromenkaarten op', vertelt Diemer. 'Met z'n vijven hebben we op een ochtend bij de Voedselbank kaarten uitgedeeld waarop mensen hun droom mochten schrijven. Van 'leren zwemmen' tot 'vervanging van mijn versleten schoenen'. Maar liefst 103 dromen werden ingevuld. Aan een vervolgssessie deden ruim zestig mensen mee. De opzet: help elkaar om je dromen te verwezenlijken.'

Ondernemer Thomas de Boer met deelnemer Jeanet Groenbroek en Mirjam Nagelmaker van de Voedselbank.

Netwerken opbouwen

'Ieder mens heeft wel een droom', stelt Thomas de Boer. Hij is als Groningse ondernemer nauw betrokken bij Moedige Dialoog. 'Ons idee: als we mensen met een droom bij elkaar zetten, dan vergroten ze hun eigen netwerk. Want als er iets is wat je kwijtraakt als je lange tijd in de armoede zit, dan is het je netwerk. Daarnaast willen we dat deze mensen weer in zichzelf gaan geloven en in hun vermogen om dingen voor

elkaar te krijgen. Waar ze elkaar niet kunnen helpen, kan het netwerk van bedrijven, organisaties en individuen van Moedige Dialoog bijspringen.'

Mooie dingen doen

En zo geschiedde. Tijdens verschillende ochtenden kwamen de dromers en een aantal leden van Moedige Dialoog samen. Maud: 'Er gebeurden toen echt mooie dingen. Iemand die voor de ander een schutting ging

bouwen. Studenten van de Hogeschool die nu zwemles geven aan een groep Syrische vrouwen. Vaak ging het om simpele dromen, zoals die van Jeanet Groenbroek. Zij wilde heel graag een nieuwe jas, en dat lukte via een lokale kledingzaak. Ze was zo gelukkig dat ze hem bijna niet meer uit wilde doen.'

'Ons idee: als we mensen met een droom bij elkaar zetten, vergroten ze hun eigen netwerk.'

Dromen laten uitkomen

Heeft het project opgeleverd wat het moest? Maud: 'Mensen die voorheen niet met elkaar spraken bij de Voedselbank doen dat nu wel. Er zijn nummers uitgewisseld.' Maar het effect had groter kunnen zijn, denkt Thomas: 'Als we vanaf het begin duidelijker hadden uitgelegd dat het doel was om je netwerk te vergroten en elkaar te helpen, waren er meer mensen betrokken gebleven, denk ik. Ook nadat hun eigen droom was vervuld.' Maud heeft nog een tip voor wie met de dromenkaarten aan de slag wil: 'Zorg dat er mensen meewerken die al het vertrouwen hebben van degenen die je wilt helpen. Voor ons was dat Mirjam Nagelmaker, medewerker bij de Voedselbank. Zij was onmisbaar.'

Inmiddels zijn de meeste dromen vervuld. De paar die dat niet zijn, zijn nu overgenomen door het project Stadgers Hand in Hand. Daar helpen Groningers als buddy de overgebleven mensen om hun dromen alsnog waar te maken. In Groningen zijn sommige dromen geen bedrog. ●

Budgetcoach Merijn Nuijten en deelnemer aan Moedige Dialoog Walcheren, Corine Boeije.

ALLES WAT JE MOET WETEN OM LOONBESLAG TE VOORKOMEN

Zo diep in de schulden zitten dat een deel van je loon direct via loonbeslag wordt overgemaakt aan een schuldeiser. Te veel werknemers hebben er mee te maken, vindt Moedige Dialoog Walcheren. Leidinggevenden kunnen hier het verschil maken, als ze problemen maar eerder herkennen.

'Een brief van de deurwaarder is voor werkgevers vaak pas het eerste teken dat een medewerker in de knoei zit', vertelt Corine Boeije, P&O-adviseur bij zorgorganisatie Zorgstroom. 'Dat bleek tijdens een van onze sessies met Moedige Dialoog. Bij een loonbeslag zijn de kosten vaak flink opgelopen. Je staat als medewerker dan al een hele tijd onder druk. Dat is natuurlijk zwaar én het kost veel tijd en geld. Ook voor de werkgever. Daarom vroegen we ons af hoe we financiële problemen eerder op het spoor kunnen komen, en hoe we iemand daarna het beste verder kunnen helpen.'

Signalen herkennen

Merijn Nuijten van Budgetcoach Zuidwest sloot zich aan bij Moedige Dialoog Walcheren om mee te denken hoe je loonbeslag kunt voorkomen. 'De eerste stap is herkennen wat er aan de hand is. Daarom ben ik gevraagd om leidinggevenden binnen verschillende organisaties in Walcheren te trainen. Hen leer ik hoe je de eerste signalen herkent wanneer het financieel niet goed gaat met een werknemer. Een voorschot op het loon vragen is vaak al een signaal. Maar het kan ook subtieler: nooit meegaan naar de kroeg, vaak een dagje

ziekmelden of regelmatig bellen onder werktijd. En vergeet grote levensgebeurtenissen niet. Bijvoorbeeld als iemand voor het eerst gaat samenwonen, een kind krijgt, ziek wordt of gaat scheiden. Dan zie je vaak geldproblemen ontstaan.'

Hulp inschakelen

Nuijten leert leidinggevenden tijdens haar workshops ook hoe ze medewerkers het best kunnen aanspreken bij signalen van geldproblemen. En hoe ze het vertrouwen van een werknemer winnen en naar welke instanties ze iemand met geldproblemen kunnen doorverwijzen. Een optie is een budgetcoach zoals Nuijten zelf. 'Onlangs nog heb ik een man geholpen die naar me was doorverwezen door zijn leidinggevende. Hij had al drie jaar te maken met loonbeslag. Samen hebben we gekeken naar zijn mogelijkheden voor belastingteruggave. Bij hem lukte het om binnen een half jaar van het loonbeslag af te zijn.'

Naast budgetcoaches bieden bijvoorbeeld ook de gemeente en sociaal raadslieden hulp aan mensen met schulden. Boeije: 'De volgende stap voor Moedige Dialoog wordt dan ook om werkgevers nóg bekender te maken met de hulp die er is. Zo kunnen ze hun mensen nog sneller en beter doorverwijzen.'

Vertrouwen wekken

In de tussentijd heeft Nuijten haar eerste workshops gegeven bij de organisaties die aangesloten zijn bij Moedige Dialoog. De bedoeling is dat nog meer werkgevers in Walcheren zullen volgen. Boeije heeft al even gespeeld en merkt dat leidinggevenden graag willen meedoen. 'Zij staan het dichtst bij hun medewerkers. Hoe eerder zij geldproblemen signaleren, hoe makkelijker we hulp kunnen bieden. We hopen ook dat medewerkers zien hoe anderen worden geholpen en daardoor genoeg vertrouwen krijgen in onze organisatie om ook zelf aan de bel te trekken.' ●

Feiten en cijfers

Hoe goed gaat het met Moedige Dialoog in de regio's? Vrijwilligers, medewerkers van sociaal werk, mensen uit het bedrijfsleven en van gemeenten die meedoen in vijf netwerken, delen hun mening. Zij zijn actief in Epe, Nijmegen, Rijswijk, Zeeland en Rivierland.

7,1

dit rapportcijfer geven deelnemers gemiddeld aan de ontplooiende activiteiten in hun netwerk

61%

van de deelnemers aan Moedige Dialoog ziet een versterkte samenwerking binnen het netwerk

59%

van de deelnemers aan Moedige Dialoog weet nu meer over de aanpak van armoede en schulden

68%

van de deelnemers voelt zich deels of volledig mede-eigenaar van het project

Bron: Effectevaluatie Bureau Bartels

tip

De uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek helpen je in de strijd tegen armoede en schulden. Zoals die van [Mobility Mentoring](#) op platform31.nl. Dit onderzoek gaat over de funeste werking van permanente geldstress op vaardigheden als plannen, budgetteren en aankoopimpuls onderdrukken. Die cijfers en inzichten onderstrepen de ernst van armoede. ●

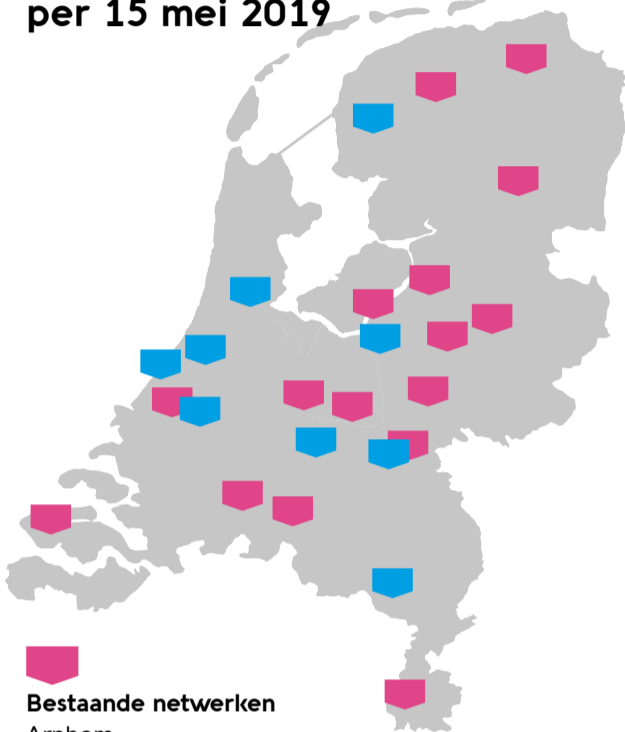
tip

Houd moed: 'Als mensen uit verschillende sectoren samenwerken aan een gemeenschappelijke agenda, ontdekken netwerken dat ze méer kunnen doen voor de armen. De armen ontdekken dat ze meer kunnen doen voor zichzelf.' Aldus onderzoeker [Beth Babcock](#). ●

WAAR DAN?

Een overzicht van alle Moedige Dialoognetwerken per 15 mei 2019

Bestaande netwerken

Arnhem
Maastricht
Walcheren-Middelburg
Epe
Rivierenland-Culemborg
Tiel en Noord West Betuwe
Smallingerland-Drachten
Breda
Tilburg
Vlaardingen
Harderwijk
Hoogeveen
Groningen
Rijk van Nijmegen
Apeldoorn
Deventer-Salland

Nieuwe netwerken

Amsterdam-Noord
Barneveld
Westland
Den Bosch
Land van Cuijk en Maasduinen
Sneek-Zuidwest Friesland
Rotterdam
Weerterland
Den Haag

Ook een Moedige Dialoog beginnen?
Kijk op www.moedigedialoog.nl of mail naar info@moedigedialoog.nl

VIER VRAGEN AAN EEN VRIJWILLIGER UIT HET BEDRIJFSLEVEN

CAROLINE VAN DER BURG

'Een stabiel financieel leven is lastig als je laaggeletterd bent'

Wie moeite heeft met lezen en schrijven komt sneller financieel in de knoei. Het project, 'Voor 't zelfde geld', van Stichting Lezen en Schrijven en Moedige Dialoog Rivierenland, wil daar iets aan doen. Dat lukt alleen met hulp van vrijwilligers. Een van hen stellen we vier vragen.

Caroline van der Burg, communicatieadviseur bij Rabobank West Betuwe, volgde de cursus 'Voor 't zelfde geld' en is nu een 'buddy'. Ze heeft de cursus net afgerond en staat klaar om laaggeletterde mensen van hun schulden af te helpen.

Wat kun je voor mensen betekenen?

'Als je laaggeletterd bent, is het moeilijk om een financieel stabiel leven te leiden. Rekeningen begrijpen, toeslagen aanvragen, de administratie bijhouden – dat zijn dan echte uitdagingen. Als buddy kan ik daarbij helpen.'

Waarom volgde je deze cursus?

'Mijn werkgever, de Rabobank, is verbonden aan Stichting Lezen en Schrijven en Financieel Fit

Rivierenland. De stichting deed bij ons op kantoor een oproep voor buddy's. Omdat ik als communicatieadviseur veel met taal te maken heb, sprak dat vrijwilligerswerk me direct aan. Ik vind het leuk om mensen te helpen, dus heb ik me aangemeld.'

Wat heb je geleerd?

'Wat laaggeletterdheid precies is, hoe je het herkent en waar deze mensen tegenaan lopen. En we leerden aan de hand van concrete situaties hoe je mensen kunt helpen. Bijvoorbeeld met de aanvraag van een OV-chipkaart op internet. Of bij het lezen van brieven van instanties. Wat ik nog niet wist, is dat er in Nederland 2,5 miljoen laaggeletterden zijn. Echt shocking. En elk jaar komen er nog meer bij.'

Wat heb je als buddy te bieden?

'Ik wil mensen helpen om inzicht te krijgen én te houden in hun financiële situatie. Als we samen de eerste stappen zetten, hoop ik dat ze genoeg vertrouwen krijgen om zelf aan de slag te gaan.' ●

DE TOEKOMST: UITBREIDEN, OPSCHALEN EN DOORPAKKEN

Moedige Dialoog is inmiddels uitgegroeid tot een beweging met 25 publiek-private netwerken door het hele land. Naast uitdagingen biedt dit mooie kansen. Kernteamlid Jacqueline Beekman over de toekomst van het project.

'We staan aan de vooravond van grote veranderingen', voorspelt Jacqueline. 'Het aantal netwerken groeit. We gaan ons derde jaar in, met zicht op nog eens vijftien netwerken. Bovendien gaan we landelijk nauwer samenwerken met interessante partners als fIKs, Geldfit en Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). Met hen zijn we aan het zoeken naar een alternatief voor de gekmakende kronkelwegen en doodlopende straatjes

waar mensen met schulden nu in belanden. We willen een snelle, overzichtelijke route die ook preventieve impact heeft. Daar samen aan werken met banken en het bedrijfsleven geeft echt energie én perspectief!'

Aan de slag met groei

'Tegelijkertijd brengt dat nieuwe dilemma's met zich mee. Kan onze organisatievorm die groei wel aan? Is het denkbaar dat we op termijn een afzonderlijke, landelijke stichting worden? Welke voor- en nadelen heeft dat voor de betrokken partijen en voor de doelgroep? Kun je dan bijvoorbeeld wel het prettige karakter van een gedecentraliseerd netwerk behouden: een ronde tafel, zonder iemand aan het hoofd?

Met dergelijke vragen moeten we de komende tijd aan de slag.'

Elke gemeente een netwerk

'Mijn uiteindelijke droom voor Moedige Dialoog? Dat elke gemeente een eigen publiek-privaat netwerk heeft met lokale partijen die samenwerken in de strijd tegen armoede en schulden. En dat al die lokale netwerken duurzaam ondersteund worden door een landelijk netwerk. Dat netwerk houdt contact met de landelijke politiek en verbindt netwerken onderling zodat die van elkaar kunnen leren. Zo kunnen we bijdragen aan een sociaal en economisch gezond Nederland, daar ben ik heilig van overtuigd.' ●